

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē niḡamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē sundarakāṇḍē

॥ triṣaṣṭitamah sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ triṣaṣṭitamah sargaḥ ॥

dadhimukhānmadhuvanavidhvamsavārtāmākārṇya sugrīvasya
hanumadādīnāṃ sāphalyaviṣayē'numānam

tatō mūrdhnā nipatitaṃ
vānaraṃ vānararṣabhaḥ |
drṣṭvaivōdvignahṛdayō
vākyamētaduvāca ha || 5.63.1 ||

uttiṣṭhōttiṣṭha kasmāt tvaṃ
pādayōḥ patitō mama |
abhayaṃ tē pradāsyāmi
satyamēvābhidhīyatām || 5.63.2 ||

kiṃ sambhramāddhitaṃ kṛtsnaṃ
brūhi yad vaktumarhasi |
kaccinmadhuvanē svasti
śrōtūmicchāmi vānara || 5.63.3 ||

sa samāśvāsitaśtēna
sugrīvēṇa mahātmanā |
utthāya sa mahāprājñō
vākyam dadhimukhō'bravīt || 5.63.4 ||

naivarkṣarajasā rājan
 na tvayā na ca vālinā |
 vanam niṣṛṣṭapūrvam tē
 nāśitam tattvānāraiḥ || 5.63.5 ||

nyavārayamahaṁ sarvān
 sahaibhirvanacāribhiḥ |
 acintayitvā mām hṛṣṭā
 bhakṣayanti pibanti ca || 5.63.6 ||

ēbhiḥ pradharṣaṇāyām ca
 vāritam vanapālakaiḥ |
 māmāpyacintayan dēva
 bhakṣayanti vanaukasaḥ || 5.63.7 ||

śiṣṭamatrāpavidhyanti
 bhakṣayanti tathāparē |
 nivāryamāṇāstē sarvē
 bhrukuṭiṁ darśayanti hi || 5.63.8 ||

imē hi samrabdhatarā -
 stadā taiḥ sampradharṣitāḥ |
 nivāryantē vanāt tasmāt
 kruddhairvānarapuṅgavaiḥ || 5.63.9 ||

tatastairbahubhīrvīrai -
 rvānarairvānararṣabhāḥ |
 samraktanayanaiḥ krōdhā -
 ddharayaḥ sampradharṣitāḥ || 5.63.10 ||

pāṇibhirnihatāḥ kēcit
 kēcijānubhirāhatāḥ |
 prakṛṣṭāśca tadā kāmam
 dēvamārgam ca darśitāḥ || 5.63.11 ||

ēvamētē hatāḥ śūrā -
 stvayi tiṣṭhati bhartari |
 kṛtsnam madhuvanam caiva
 prakāmam taiśca bhakṣyatē || 5.63.12 ||

ēvam vijñāpyamānam tam
 sugrīvam vānararṣabham |
 aprcchat tam mahāprājñō
 lakṣmaṇaḥ paravīrahā || 5.63.13 ||

kimayam vānarō rājan
 vanapaḥ pratyupasthitaḥ |
 kiṁ cārthamabhinirdiśya
 duḥkhitō vākyamabravīt || 5.63.14 ||

ēvamuktastu sugrīvō
 lakṣmaṇēna mahātmanā |
 lakṣmaṇam pratyuvācēdam
 vākyam vākyaviśāradaḥ || 5.63.15 ||

ārya lakṣmaṇa samprāha
 vīrō dadhimukhaḥ kapiḥ |
 aṅgadapramukhairvīrai -
 rbhakṣitam madhu vānaraiḥ || 5.63.16 ||

naiṣāmakṛtakāryāṇā -

mīdṛśaḥ syād vyatikramaḥ |

vanam yadabhipannāstē

sādhitaṁ karma tad dhruvam || 5.63.17 ||

vārayantō bhrśam prāptāḥ

pālā jānubhirāhatāḥ |

tathā na gaṇitaścāyaṁ

kapirdadhimukhō balī || 5.63.18 ||

patirmama vanasyāya -

masmābhiḥ sthāpitaḥ svayam |

drṣṭā dēvī na sandēhō

na cānyēna hanūmatā || 5.63.19 ||

na hyanyaḥ sādhanē hētuḥ

karmaṇō'sya hanūmataḥ |

kāryasiddhirhanumati

matiśca haripuṅgavē || 5.63.20 ||

vyavasāyaśca vīryaṁ ca

śrutaṁ cāpi pratiṣṭhitam |

jāmbavān yatra nētā syā -

daṅgadaśca mahābalaḥ || 5.63.21 ||

hanūmāṁścāpyadhiṣṭhātā

na tatra gatiranyathā |

aṅgadapramukhairvīrai -

rhatam madhuvanam kila || 5.63.22 ||

vicitya dakṣiṇāmāśā -
 māgatairharipuṅgavaiḥ |
 āgataiścāpradhṛṣyaṃ ta -
 ddhataṃ madhuvanaṃ hi taiḥ || 5.63.23 ||

dharṣitaṃ ca vanaṃ kṛtsna -
 mupayuktaṃ tu vānaraiḥ |
 pātītā vanapālāstē
 tadā jānubhirāhatāḥ || 5.63.24 ||

ētadarthamayam prāptō
 vaktum madhuravāgiha |
 nāmnā dadhimukhō nāma
 hariḥ prakhyātavikramaḥ || 5.63.25 ||

drṣṭā sītā mahābāhō
 saumitrē paśya tattvataḥ |
 abhigamya yathā sarvē
 pibanti madhu vānarāḥ || 5.63.26 ||

na cāpyadṛṣtvā vaidēhīm
 viśrutāḥ puruṣarṣabha |
 vanaṃ dattavaraṃ divyaṃ
 dharṣayēyurvanaaukaṣaḥ || 5.63.27 ||

tataḥ prahrṣṭō dharmātmā
 lakṣmaṇaḥ saharāghavaḥ |
 śrutvā karṇasukhām vāṇīm
 sugrīvavadanāccyutām || 5.63.28 ||

prāhr̥ṣyata bhṛśaṃ rāmō
 lakṣmaṇaśca mahāyaśāḥ |
 śrutvā dadhimukhasyaivaṃ
 sugrīvastu prahr̥ṣya ca || 5.63.29 ||

vanapālaṃ punarvākyam
 sugrīvaḥ pratyabhāṣata |
 prītō'smi sō'ham yadbhuktaṃ
 vanaṃ taiḥ kṛtakarmabhiḥ || 5.63.30 ||

dharṣitaṃ marṣaṇīyam ca
 cēṣṭitaṃ kṛtakarmaṇām |
 gaccha śīghraṃ madhuvanaṃ
 saṃrakṣasva tvamēva hi |
 śīghraṃ prēṣaya sarvāṃstān
 hanūmatpramukhān kapīn || 5.63.31 ||

icchāmi śīghraṃ hanumatpradhānān
 śākhāmṛgāṃstān mṛgarājadarpan |
 praṣṭuṃ kṛtārthān saha rāghavābhyām
 śrōtuṃ ca sītādhigamē prayatnam || 5.63.32 ||

prītispṛhītākṣau samprahr̥ṣṭau kumārau
 dṛṣṭvā siddhārthau vānarāṇām ca rājā |
 aṅgaiḥ saṃhr̥ṣṭaiḥ karmasiddhiṃ viditvā
 bāhvōrāsannām sō'timātraṃ nananda || 5.63.33 ||

|| ityārṣe śrīmadrāmāyaṇe vālmīkiyē ādikāvye
 sundarakāṇḍe triṣaṣṭitamah sargaḥ ||